

GENERALDIREKTØREN

Maria Rørbye Rønn

DR Byen

Emil Holms Kanal 20

DK - 0999 København C

T +45 3520 3040

www.dr.dk

Iben Nørup

E-mail: ibenn@socsci.aau.dk

14. januar 2020

Kære Iben Nørup

Du har den 10. december klaget over en artikel på dr.dk bragt den 9. december 2019 med overskriften: "Detektor: Er det en myte, at lavere ydelser får flere i job". Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og lavet en indstilling til min afgørelse.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg har valgt at følge.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn

Generaldirektør

Kopi: Journalen

Etikchef Anja Lundberg Andersen

Redaktionschef Judith Skriver

Direktør Henrik Bo Nielsen, Kultur, Børn og Unge

Gennemgang af sagen

Den 25. november 2019 kontakter en journalist fra DR forsker Iben Nørup (herefter IN)

Kære Iben

Jeg har netop forsøgt at ringe til dig, desværre uden held.

Jeg er journalist på Detektor på DR og i gang med research til en artikel om effekten af lavere ydelser til arbejdsløse.

Jeg kan se, at du har skrevet et debatindlæg i Altinget ifm. en serie om børnefattigdom, men hvor du berør emnet.

Du skriver bl.a. at der ikke er "skyggen af evidens for, at arbejdsløse faktisk søger flere jobs, når ydelserne reduceres, eller for, at øget søgeintensitet i sig selv øger sandsynligheden for at få et arbejde."

Den del af indlægget er bl.a. blevet tweetet af FOA, som skriver, at det er en myte, at lavere ydelser øger jobsøgningen, og Dekan Rasmus Antoft skriver, at forskning fra Samf-AAU viser, at der ikke er skyggen af evidens for, at arbejdsløse søger flere jobs, når ydelserne reduceres, eller at øget jobsøgning giver bedre sandsynlighed for job.

Så vidt jeg lige kan se, afhænger det imidlertid af, hvilken gruppe af arbejdsløse, man ser på, altså hvor tæt tilknytning, de har til arbejdsmarkedet.

Jeg vil derfor gerne spørge dig, om du kan opklare disse to spørgsmål:

* Gælder ovenstående citat fra dit indlæg for alle grupper af arbejdsløse, eller kun for dem, du nævner i indlæggets indledning - borgere, der står langvarigt uden for arbejdsmarkedet?

* Viser din forskning, som Rasmus Antoft skriver, at der ikke er skyggen af evidens for, at arbejdsløse søger flere job, når ydelserne reduceres?

På forhånd tak.

Samme dag svarer Iben Nørup følgende:

Jeg er i øjeblikket sygemeldt, men svarer gerne kort på dine spørgsmål.

1) citatet gælder kontanthjælpsmodtagere der er langvarigt arbejdsløse. Det er dem artiklen handler om. For andre grupper (fx dagpengemodtagere med høj uddannelse) er billedet lidt mere blandet afhængig af, hvilke studier og subgrupper man kigger på. For at tale om høj evidens (i den videnskabelige forståelse af ordet) skal der dog være en samlet tendens på tværs af studier af høj kvalitet. Det er ikke nok med enkelte studier eller en række studier, der viser modsatrettede eller blandede resultater. Men billedet er mere blandet når man kigger på de stærkeste ledige.

2) Rasmus Antofts' tweet står for hans egen regning. Enten har han misforstået kronikkens indhold eller også referer han til anden forskning end min. Det kan må du hellere afklare med ham selv.

Kronikken er skrevet pba af litteraturstudier af den eksisterende forskning og for den sidste del af kronikkens vedkommende mit eget forskningsprojekt. Det fremgår tydeligt hvornår jeg referer til egen forskning.

Håber det er tilstrækkeligt svar.

Dbh

Iben

Journalisten vender tilbage samme dag med et opfølgende spørgsmål:

Mange tak for svaret.

Hvis vi går videre med historien og taler med Rasmus Antoft, må vi så citere dig for, at han enten har misforstået kronikkens indhold eller også referer til anden forskning end din?

IN besvarer samme dag spørgsmålet således:

Som skrevet fremgår det helt tydeligt i min kronik, hvad der taget fra min egen empiriske forskning og hvad der trækker på den forskningsbaserede viden vi generelt har.

Jeg synes helt ærligt du skal spørge Rasmus Antoft selv om hans tweet. Jeg har intet haft med det at gøre og så det først efterfølgende. Så jeg aner hvad han har af grundlag for at skrive som han gør. Det ved han helt sikkert bedst selv.

Men handler det faktisk om min forskning, så har han misforstået kronikkens indhold. Og det må du selvfølgelig gerne gøre ham opmærksom på. Jeg havde selv tænkt mig at gøre netop det, da jeg synes det er træls at det fremstår som om, han referer til min forskning. Men jeg var sygemeldt, da kronikken blev bragt og er det fortsat.

Hvis der er spørgsmål til indholdet i min kronik eller til min forskning vil jeg selvfølgelig rigtig gerne tale med dig om det, når jeg er raskmeldt igen. Og du må selvfølgelig også altid gerne henvende jer med andre spørgsmål.

Men jeg vil sætte stor pris på ikke at blive blandet yderligere ind i, hvad min dekan eller andre foretager sig på sociale medier. Det håber jeg du kan sætte dig ind i.

Den 3. december 2019 vender journalisten fra DR tilbage:

Jeg beklager at forstyrre dig igen, når du er sygemeldt.

Imidlertid refererer vi til dit indlæg i Altinget i vores artikel, og jeg har derfor to korte spørgsmål til indlægget, som jeg håber, du vil svare på.

Grunden til, at vi refererer til indlægget, er, at flere politiske aktører henviser til det på Twitter i debatten om effekterne af lave ydelser til arbejdsløse.

De to spørgsmål er:

1) Vi har talt med tre andre forskere inden for området. De siger alle tre, at der er ingen eller begrænset evidens for, at lave ydelser har en effekt på de svageste grupper af arbejdsløse, men at der er god evidens for, at lavere ydelser øger

beskæftigelsen hos nogle grupper af arbejdsløse. Anerkender du, at der er evidens for, at beskæftigelsen øges for nogle grupper arbejdsløse, når ydelserne sænkes?

2) I dit indlæg skriver du: "For det første er der ikke skyggen af evidens for, at arbejdsløse faktisk søger flere jobs, når ydelserne reduceres, eller for, at øget søgeintensitet i sig selv øger sandsynligheden for at få et arbejde. Slet ikke, når vi ser på langvarigt arbejdsløse." Mener du, det er tydeligt nok, at udsagnet kun gælder de svageste arbejdsløse, der er længst fra arbejdsmarkedet?

Den 10. december 2019 svarer IN:

Jeg har læst jeres artikel. Jeg havde forstået på dig, at jeres ærinde var at undersøge, hvad vi ved på området.

Det kan man vist roligt sige ikke er artiklens sigte. Jeres indledning er lige så forkert og unuanceret som de tweets i kritiserer. Det korrekte svar er, som både jeg og de to øvrige forskere siger, at evidensen varierer afhængig af, hvem man kigger på. For udsatte ledige i kontanthjælpssystemet (som min kronik handler om) er der ikke evidens for at det hjælper at sænke ydelserne. For andre grupper er der stærkere evidens men effekterne er små og skal man ind i diskussionen heraf skal man selvfølgelig også tage højde for at mange studier ikke er danske og derfor ikke nødvendigvis direkte overførbare til en dansk kontekst.

Ligeledes bør man også se på om der måles reel beskæftigelse eller blot at man ophører med at modtage en ydelse og man bør se på, hvor mange det ikke virker for og hvor der de facto forlader arbejdsstyrken når ydelsen bliver for lav.

Diskussionen er kompleks og ovennævnte er blot nogle af de forhold, man bør tage højde for. Og den kan ikke sættes så forsimplet op som i gør, men jeres artikel handler jo i virkeligheden nok også mest om at udstille tweets end den handler om at dække spørgsmålet lødigt og nuanceret.

Jeres artikel bidrager absolut ikke til at nogen bliver klogere på området. Tværtimod fremstiller den i bedste et meget unuanceret billede og den giver et fejlagtigt indtryk af, at min kronik om kontanthjælpsmodtagere er forkert.

Jeg har ind imellem medvirket hos jer som ekspert. Fremover behøver i ikke at kontakte mig, da jeg ikke ønsker at medvirke en anden gang.

I øvrigt har i kun talt med to økonomer og ikke tre. Det er mindre fejl, men den er med til at styrke det unuancerede billede i tegner.

På forhånd tak.

Samme dag svarer Nikolaj Arve fra DR, som underskriver sig redaktør af Detektor. Den programansvarlige, på hvis vegne hans svarer, er redaktionschef Judith Skriver.

Jeg har fået din mail videresendt fra (navn fjernet). Lad mig forsøge at svare på din kritik.

Vi kan starte fra bunden. Du skriver, vi har begået en fejl, fordi du mener, at vi kun har talt med to og ikke tre økonomer. Det er forkert. Som det fremgår af artiklen, har vi talt med disse tre økonomer, hvoraf sidstnævnte ikke er citeret direkte, men har haft det pågældende afsnit til gennemsyn:

- Michael Svarer, professor i økonomi ved Aarhus Universitet og formand for Det Økonomiske Råd*
- Jacob Nielsen Arendt, Forskningsleder i Rockwool Fonden*
- Michael Rosholm, professor i økonomi ved Aarhus Universitet og tidligere medlem af Dagpengekommissionen*

Du mener også, at artiklen fejlagtigt giver et indtryk af, at dit debatindlæg er forkert. Det forstår jeg ikke. Vi understreger netop, at det er en del af en debatserie om udsatte familier og børnefattigdom. Du citeres for, at det konkrete citat ude af kontekst kan læses mere bombastisk, og så understreger du, at du formentlig ville præcisere udsagnet, hvis det ikke var en del af denne debatserie. Dermed står det helt klart, mener jeg, at det er udlægningen i de tre tweets, som er fejlagtig.

Du skriver også: "Det korrekte svar er, som både jeg og de to øvrige forskere siger, at evidensen varierer afhængig af, hvem man kigger på." Her forstår jeg igen ikke kritikken, for – som du skriver – så siger Svarer og Arendt jo præcis det i artiklen. Og vi gentager denne pointe mindst fire gange i løbet af artiklen. Jeg er med på, at forskningen er mere

kompleks end som så. Men jeg kan ikke rigtig se det fejlagtige i at påpege – med afsæt i den tilgængelige forskning, som både Svarer og Arendt har gennemgået – at der helt overordnet er evidens for at lave ydelser har en effekt på dem, der er tæt på arbejdsmarkedet, mens den kan være mindre eller helt fraværende for andre grupper.

Jeg noterer mig desuden, at du selv mener, at de tre tweets er unuancerede. Jeg synes derfor egentlig, du burde være mere utilfreds med, at dit debatindlæg bliver udlagt forkert, end at vi tillader os at påpege dette.

Venlig hilsen
Nikolaj Arve

Den 11. december 2019 vender IN tilbage med sin reaktion på svaret:

Kære Nikolaj

Tak for din mail og dit svar.

Jeg vil ligesom dig starte fra bunden. Når man som forsker publicerer sit arbejde uanset om det er i en kronik i pressen eller i et videnskabeligt tidsskrift, så kan man ikke bevare kontrollen over, hvordan det efterfølgende bruges, deles og refereres. Man kan selvfølgelig gøre indsigelser, hvis der er tale om decideret misbrug, men en unuanceret gengivelse på Twitter eller Facebook falder sjældent i den kategori. Jeg er ikke aktiv på Twitter og sjældent på Facebook (og altid kun privat), så jeg følger ikke de debatter, der måtte opstå her. Selvfølgelig synes jeg da det er irriterende, når min forskning på disse platforme gengives uden alle nuancer, men det er samtidig også præmissen. Platformene er jo netop karakteriserede ved korte statements og farverige overskrifter og ikke ved detaljer og nuancer. Det ville være en håbløs opgave og et fuldtidsjob at holde øje med den slags debatter på sociale medier og andre steder for at påpege unuancerede gengivelser. Og ærligt talt tænker jeg ikke det er mit job som forsker.

Det samme gælder ikke i forhold til jeres artikel. I er et medie der påberåber jer at være dem, som faktatjekker og 'afslører' løgn, spin og halve sandheder, som i selv skriver. Når i inddrager mit arbejde og endda på en måde, hvor man som læser får indtrykket af, at

mit arbejde netop falder i kategorien af løgn, spin eller halve sandheder, er jeg selvfølgelig nødt til at reagere.

Hvorfor mener jeg så, at i fremstiller mit arbejde på denne måde? Lad mig skære det helt tydeligt ud for dig med eksempler fra jeres artikel.

- 1) Overskriften på artiklen lyder "Er det en myte at lavere ydelser får flere i job? Nej siger tre økonomer". Her havde den korrekte overskrift været: Er det en myte at lave ydelser får flere i job? Ja, når man ser på langvarige kontanthjælpsmodtager og sygemeldte. Nej når man ser de stærkeste dagpengemodtagere og visse grupper af indvandrere. For de resterende grupper er der ikke et entydigt svar. Denne overskrift virker dog næppe lige så godt som clickbait, men den havde modsat den overskrift i bragte været korrekt. Og det bør vel tælle for et medie, der afslører løgn, spin og halve sandheder.
- 2) Underoverskriften på artiklen er: Men effekten er størst for dem, der er tættest på arbejdsmarkedet. Dette giver læseren et indtryk af, at der også er effekter for de resterende grupper (dem min kronik handler om), men at effekterne blot er mindre. Dette er, som i har fået oplyst både fra mig og de øvrige forskere, ikke tilfældet.
- 3) I artiklens indledning skriver i: Detektor har spurgt en overvismand, en økonomiprofessor og en forskningsleder, om det nu også kan passe? Det korte svar er: Nej. Det lidt længere svar følger herunder. Det er igen ikke korrekt. Det korrekte svar ville have være: Ja når det gælder langvarige kontanthjælpsmodtagere og sygemeldte, nej når det gælder de stærkeste dagpengemodtagere og visse grupper af indvandrere og ved ikke for de resterende grupper.
- 4) Herefter bringer i en gengivelse af noget af det de to af økonomerne har fortalt, da i interviewede dem. I bringer to citater, der begge siger, at der er meget evidens for at lavere ydelser fører til øget beskæftigelse, og selvom disse citater handler om bestemte grupper (dagpengemodtagere og visse grupper af indvandrere) fremgår dette ikke tydeligt.
- 5) I afslutter afsnittet med at nævne at effekterne er størst for de herover nævnte grupper, og skriver blot: Mindre eller helt fraværende kan effekten være, når det gælder de svageste arbejdsløse, herunder langtidsledige på kontanthjælp og personer med nedsat arbejdsevne. Her burde i have skrevet at effekterne er fraværende og at der på tværs af forskningen på området ikke påvises nogen evidens for at lavere

ydelse fører til øget beskæftigelse. Det er nemlig den korrekte gengivelse af den viden vi har.

6) Ovenstående afsnit (pkt. 5) er det eneste sted i artiklen nævner at der ikke er belæg for at lavere ydelser fører til øget beskæftigelse for de grupper min kronik handler om. Og det er meget vagt formuleret. I understreger altså ikke mindst fire gange at evidensen varierer. I nævner det én gang og endda på en måde, der stadig efterlader læseren med indtrykket, at der faktisk er nogen (om end lille) effekt for de grupper jeg skriver om.

Ovenstående efterlader i den grad læseren med det indtryk, at min kronik grundlæggende er forkert. I virkeligheden forholder det sig jo sådan, at præcis som at det er forkert at sige at der ikke er evidens for at lavere ydelser kan øge beskæftigelsen uanset hvilke grupper vi kigger på, så er det nøjagtig lige så forkert at skrive det stik modsatte, som I gør. Dog bliver sidstnævnte værre, da I gør det under dække af at have faktatjekket påstanden. I deler tilmed jeres artikel på Facebook med kommentaren "Der er ret stor evidens for at hvis man for eksempel sætter ydelser ned, så er ledighedsperioden kortere". Hvis ikke det er bevist misvisende for, hvad vi faktisk ved, og hvad de forskere I har talt med har fortalt jer, så ved jeg ikke, hvad det er.

Udover ovenstående konkrete punkter ved jeg fra min korrespondance med jeres praktikant (navn fjernet) at i allerede inden i kontaktede mig var klar over, at der ikke er evidens for at lavere ydelser for langvarige kontanthjælpsmodtager og sygemeldte øger beskæftigelsen, og at i også var klar over at effekterne for dagpengemodtagere og visse grupper af indvandrere er små. Jeg formoder denne viden stammer fra de tre økonomer, I har været i kontakt med. Uanset undgår I behændigt at nævne dette, selvom det må siges at være relevant i diskussionen af om hvorvidt lavere ydelser øger beskæftigelsen. Små effekter betyder jo netop også at det ikke virker for at stor gruppe af de berørte borgere.

Et mere nuanceret blik på området ville også have afsløret at forskningen ikke kan stilles helt så simpelt op. Nogle undersøgelser måler om folk forlader den konkrete ydelse eller offentlige ydelser generelt. Dette er bestemt ikke det samme, som at folk kommer i beskæftigelse. Andre måler reel beskæftigelse. Nogle undersøgelser er longitudinelle studier, der er falsomme overfor konjunkturer, politiske tiltag mv og en del undersøgelser er lavet i lande hvor arbejdsmarkedet og ydelsessystemerne ikke er

generaliserbare til Danmark. Andre er randomiserede kontrollerede forsøg – nogle på større populationer andre på ganske små populationer, hvilket naturligvis betyder en del for sikkerheden i resultaterne. Nogle studier finder også at risikoen for at borgeren helt forlader arbejdsstyrken stiger når ydelser bortfalder eller bliver meget lave, hvilket også havde været relevante perspektiver at inddrage. Men som spørger får man svar, og det bærer artiklen også præg af.

Jeg har - selvom jeg er sygemeldt - gentagne gange givet jer udførlige og nuancerede svar. Det har jeg gjort igen i denne mail. Jeg kan og skal selvfølgelig ikke blande mig i, hvad ambitionsniveau og formål er med jeres artikler. Jeg kan blot for min part konstatere at jeg ikke ønsker at medvirke til artikler af denne art. Jeg har ind imellem medvirket hos jer som forsker, men som allerede nævnt skal I ikke fremover spille hverken min eller jeres tid med at kontakte mig. Af samme grund stopper korrespondancer fra min side også her. Jeg har gjort jer opmærksom på fejl og 'halve sandheder' i jeres artikel. Det ville klæde jer at faktatjekke jeres eget arbejde og konfrontere de ansvarlige.

Til orientering sender jeg vores korrespondance her videre til prodekanen for forskning ved Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, Søren Kristiansen.

Herefter anker IN sagen til lytternes og seernes redaktør. Det sker den 17. december 2019:

Kære DR

Jeg kontakter Jer på denne mail, da jeg ønsker at klage over en artikel fra Detektor bragt online d. 9.12.2019 med titlen "Er det en myte at lavere ydelser får flere i job? Nej siger tre økonomer". Jeg har naturligvis kontaktet Detektor med min klage, men dette har dog ikke givet anledning til nogen reaktion fra programmet. Derfor henvender jeg mig nu her.

Programmet tager fat i en række tweets, der referer til en kronik, jeg har skrevet.

Kronikken er der for så vidt ikke noget at udsætte på, men den refereres unuanceret i de pågældende tweets, som Detektor derfor med rette tager fat i.

Desværre ender Detektor med at udgive en artikel der er om muligt endnu mere unuanceret (steder direkte misvisende) end de tweets det lægger ud med at kritisere.

Detektor har i forarbejdet til artiklen talt med mig som forfatter på den oprindelige kronik samt med tre økonomer med indsigt i området. Artikkels unuancerede og

misvisende indhold skyldes ikke forkerte informationer herfra, men derimod en kraftig selektion af hvilke informationer der bringes og en voldsom skarpvinkling af det, de har fået at vide.

Artiklen ender dels med at efterlade et indtryk af, at min kronik er forkert, og det er selvfølgelig træls, ikke mindst fordi jeg har brugt ret store mængder tid på netop at give Detektor nuancerede svar. Hvad værre er at den bringer et forkert budskab på et område, hvor det kan få store konsekvenser for nogle af samfundets mest udsatte borgere.

Herunder kan I læse min ganske udførlige klage til Detektor. Nikolaj Arve har ikke svaret på mailen.

Jeg håber I har mulighed for at kigge på nedenstående.

Rigtig god jul.

Redaktionschef Judith Skriver er imidlertid af den opfattelse, at hendes redaktion og DR ikke med Nikolaj Arves svar den 11. december har givet et endeligt svar til IN. Derfor svarer Nikolaj Arve den 22. december 2019 følgende:

Tak for din mail.

Jeg mener bestemt ikke, det er dit job som forsker at påpege unuancerede gengivelser af forskning på de sociale medier. Det er selvfølgelig op til dig selv. Jeg må dog fastholde, at det er en central opgave for Detektor, som netop er sat i verden for at efterprøve påstande i den offentlige debat – herunder på de sociale medier. Og det er det, vi har gjort i dette tilfælde.

Du skriver, at vi giver læserne det indtryk, at dit arbejde falder i kategorien af løgn, spin eller halve sandheder. Det forstår jeg fortsat ikke. Som jeg skrev i min første mail: "Vi understreger netop, at det er en del af en debatserie om udsatte familier og børnefattigdom. Du citeres for, at det konkrete citat ude af kontekst kan læses mere bombastisk, og så understreger du, at du formentlig ville præcisere udsagnet, hvis det ikke var en del af denne debatserie. Dermed står det helt klart, mener jeg, at det er udlægningen i de tre tweets, som er fejlagtig."

Men lad mig forsøge at svare på de seks kritikpunkter, du nu rejser:

1. *Du mener ikke, overskriften ("Er det en myte at lavere ydelser får flere i job? Nej siger tre økonomer") er korrekt. Det er jeg uenig med dig i. De tre økonomer, vi*

har talt med, siger netop, at lavere ydelser kan få flere i job. Derfor er det netop ikke en myte, som det lyder i et af de tre tweets.

2. Du mener også, underoverskriften ("Men effekten er størst for dem, der er tæt på arbejdsmarkedet") giver læserne et forkert indtryk. Igen er jeg uenig. For effekten er – som både du og de tre økonomer, vi har talt med, siger – størst for dem, der er tæt på arbejdsmarkedet. Det indikerer jo så, at effekten er mindre eller fraværende for dem, der er længere fra arbejdsmarkedet, hvilket man f.eks. kan læse i billedteksten, der er det næste, man møder i artiklen: "Lavere ydelser får nogle grupper af arbejdsløse hurtigere job, men har ingen effekt på de svageste arbejdsløse, siger eksperter."

3. I artiklens indledning tager vi fat i ét af de tre tweets, som lyder: "Forskning fra SAMF-AAU viser, at der ikke er skyggen af evidens for, at arbejdsløse faktisk søger flere jobs, når ydelserne reduceres, eller at øget jobsøgning højner sandsynligheden for beskæftigelse." Og det er jo ikke rigtigt, at der "ikke er skyggen af evidens", eller at forskning fra SAMF-AAU viser et. Derfor er det korte svar selvfølgelig nej, men – som vi skriver – er der også et længere svar end det, som vi vender tilbage til.

4. Hvis jeg forstår dig rigtigt, mener du, at vi gengiver økonomernes citater på en forkert måde. Alle de tre økonomer, vi har talt med, har dog haft hele tekststykket under mellemrubrikken "Det har Detektor fundet ud af" til gennemsyn. Du skriver helt konkret, at det ikke fremgår tydeligt, at de taler om bestemte grupper. Men det står lige efter citaterne: "Begge henviser til, at forskningen tydeligt viser, at lavere ydelser især får nogle grupper af arbejdsløse hurtigere i job. Det gælder blandt andet dagpengemodtagere og nogle grupper af indvandrere."

5. Du mener også, at vi skulle skrive, at effekterne "er" og ikke "kan" være fraværende for andre grupper. Igen må jeg henvise til, at hele tekststykket har været til gennemsyn hos de tre økonomer – hvoraf den ene netop påpegede, at der er studier, som også viser effekter for langtidsledige, men at disse primært er udenlandske.

6. Du mener heller ikke, det er korrekt, at vi mindst fire gange understreger, at evidensen varierer. Men det gør vi:

a. Underrubrik: "Men effekten er størst for dem, der er tæt på arbejdsmarkedet."

b. Billedtekst: "Lavere ydelser får nogle grupper af arbejdsløse hurtigere job, men har ingen effekt på de svageste arbejdsløse, siger eksperter."

c. Brødtekst: "Begge henviser til, at forskningen tydeligt viser, at lavere ydelser især får nogle grupper af arbejdsløse hurtigere i job. Det gælder blandt andet dagpengemodtagere og nogle grupper af indvandrere. Til gengæld understreger de, at

effekten af lavere ydelser er størst for de arbejdsløse, der er tæt på arbejdsmarkedet. Mindre eller helt fraværende kan effekten være, når det gælder de svageste arbejdsløse, herunder langtidsledige på kontanthjælp og personer med nedsat arbejdsevne."

d. Brødtekst: "I indlægget skriver Nørup rigtigt nok, at der ikke er "skyggen af evidens for, at arbejdsløse faktisk søger flere jobs, når ydelserne reduceres, eller for, at øget søgeintensitet i sig selv øger sandsynligheden for at få et arbejde". Men Iben Nørup skriver i en mail til Detektor, at indlægget kun handler om konsekvenserne af kontanthjælpsloftet for langtidsledige kontanthjælpsmodtagere."

e. Flere af vores spørgsmål refererer også til, at evidensen varierer:

i. "Vil det sige, at du anerkender, at der er nogle grupper, hvor lave ydelser kan øge jobsøgningen og beskæftigelsen?"

ii. "Også selvom der er forskning, som viser, at for nogle grupper øger det faktisk beskæftigelsen?"

iii. "Anerkender du, at det virker for nogle grupper af arbejdsløse at sænke ydelserne?"

iv. "Men du anerkender, at der er nogle grupper, hvor man kan sige, at det her rent faktisk har en effekt?"

Endelig henviser du til, at der findes en helt masse forskellig forskning, der bruger forskellige metoder, måler forskelligt og så videre. Og det har du jo helt ret i. Det er derfor, vi blandt andet har spurgt to økonomer, som har gennemgået den eksisterende litteratur, hvad man samlet set kan udlede. Og de svarer altså det, du kan læse i vores artikel.

Venlig hilsen

Nikolaj Arve

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør

Indledningsvis skal jeg oplyse, at klager Iben Nørup ikke er anonymiseret i denne sagsgennemgang, som det ellers er sædvane. Sagen drejer sig om IN's forskning og herunder kronik i Altinget, og IN benytter sin forskningsmæssige baggrund og titel i klagen. Genstanden for striden er DR's artikel

(<https://www.dr.dk/nyheder/detektor/detektor-er-det-en-myte-lavere-ydelser-faar-flere-i-job-nej-siger-tre-oekonomer>) gennemgang af tweets vedrørende IN's kronik og selve kronikken.

I sin mail af 11. december 2019 rejser IN seks klagepunkter vedrørende 'Detektors' artikel om sagen, og de seks punkter indeholder IN's samlede påstand om, at DR har overtrådt egne etiske retningslinjer ved 'Detektors' behandling af IN og IN's kronik. Jeg vil herefter gennemgå de seks klagepunkter ét for ét. DR's etiske retningslinjer slår fast i afsnittet om DR's værdier, at DR lægger vægt på grundig research. DR taler ikke mod bedre vidende og har ikke skjulte dagsordner.

Ad 1) IN kritiserer overskriften på artiklen for at være misvisende. Overskriften lyder: "Er det en myte at lavere ydelser får flere i job? Nej siger tre økonomer." I stedet burde DR have skrevet, mener IN: Er det en myte, at lave ydelser får flere i job? Ja, når man ser på langvarige kontanthjælpsmodtagere og sygemeldte. Nej, når man ser de stærkeste dagpengemodtagere og visse grupper af indvandrere. For de resterende grupper er der ikke noget svar."

DR har talt med tre eksperter i økonomi og arbejdsmarkedsforskning. Tidligere overvismand Michael Svarer, Aarhus Universitet, har gennemgået forskningen på området og er i DR-artiklen citeret for: "Der er ret stor evidens for, at hvis man for eksempel sætter ydelserne ned, så er ledighedsperioden også kortere."

Han er bakket op af Jacob Nielsen Arendt, forskningsleder i Rockwool Fonden. Samme Arendt henviser til selve oplægget for DR 'Detektors' undersøgelse, nemlig de tweets, som har været fremsat om sammenhængen mellem lavere ydelser og beskæftigelse. Tweets som har basis i IN's kronik på Altinget.dk.

Således har dekanen for samfundsvidenskab på Aalborg Universitetscenter Rasmus Antoft henvist til IN's kronik, da han skriver: "Forskning fra SAMF-AAU viser, at der ikke er skyggen af evidens for, at arbejdsløse faktisk søger flere jobs, når ydelserne reduceres, eller at øget jobsøgning højner sandsynligheden for beskæftigelse."

I den kronik, som klageren IN har skrevet, står der i det afsnit, som Rasmus Antoft henviser til: "For det første er der ikke skyggen af evidens for, at arbejdsløse faktisk søger flere jobs, når ydelserne reduceres, eller for, at øget søgeintensitet i sig selv øger sandsynligheden for at få et arbejde. Slet ikke, når vi ser på langvarigt arbejdsløse."

Faktisk gør IN som lektor og forsker meget lidt ud af at variere og nuancere sin kritik af den påståede sammenhæng mellem lavere ydelser og jobsøgning allerede inden det

omtalte citat. I sin kronik skriver IN: *"Det helt centrale argument for at reducere sociale ydelser er, at det skal kunne betale sig at arbejde, og at man ved at reducere de sociale ydelser sikrer, at arbejdsløse er motiverede for at søge arbejde. Argumentet stammer fra en neoliberal økonomisk teori og baserer sig på en antagelse om, at når de sociale ydelser reduceres, vil de arbejdsløse søge flere jobs og derved hurtigere finde arbejde. Argumentet er dog langt fra uden problemer. For det første er der ikke skyggen af evidens for, at arbejdsløse faktisk søger flere jobs, når ydelserne reduceres, eller for, at øget søgeintensitet i sig selv øger sandsynligheden for at få flere i arbejde. Slet ikke, når vi ser på langvarigt arbejdsløse."*

IN foretager her selv en generalisering ved brugen af ordet "arbejdsløse", og hun foretager ikke selv den sondring mellem stærke og svage grupper af ledige, som hun efterlyser både hos DR og i de tweets, som er sendt ud i forhold til hendes kronik. Kernen i budskabet er, at "neoliberale økonomer" påstår en falsk sammenhæng mellem sænkede offentlige ydelser og større motivation hos "arbejdsløse" til at tage et job. Uanset at IN hæver, at kronikkens citater skal ses i en bredere kontekst, så bidrager hun selv til mulige misforståelser ved som forsker at udtale sig så kategorisk, som tilfældet er her.

IN's udsagn og dermed dekan Rasmus Antofts tweet står i modstrid til den opfattelse, som de tre økonomer, DR har talt med, giver udtryk for. Jacob Nielsen Arendt siger til DR 'Detektor': "Den påstand holder ikke, for der er ganske god evidens for, at lavere ydelser fører til, at flere kommer i job." Dekanen erkender i samme artikel, at han havde strammet sit tweet om sagen. "I mit tweet skriver jeg, at der ikke er skyggen af evidens for, at arbejdsløse faktisk søger flere jobs, når ydelserne reduceres, eller at øget jobsøgning højner sandsynligheden for beskæftigelse. Her burde der være skrevet langvarigt arbejdsløse. Uden denne præcisering er der tale om en stramning," skriver Rasmus Antoft i en mail til 'Detektor.'

Det er min opfattelse, at DR's rubrik er dækkende for så vidt, at der ifølge de tre økonomer er evidens for, at lavere ydelser får flere i job. Overskriften tager ikke højde for den indvending, som klager IN angiver, at dette ikke gælder for langvarigt arbejdsløse og andre med svag tilknytning til arbejdsmarkedet. IN's oprindelige formulering i kronikken i Altinget udtrykker imidlertid heller ikke de nuancer, som IN selv påberåber sig i klagesagen. Når jeg lægger de tre økonomers udsagn i DR's artikel til grund, er der ikke belæg for udsagnet fra IN i kronikken om, "at der ikke er skyggen af evidens for, at arbejdsløse faktisk søger flere jobs." IN har i forhold til økonomernes opfattelse selv bidraget til en stærkt forenklet fremstilling af problematikken. Det er

også essensen i den "stramning", som dekan Rasmus Antoft skriver til 'Detektor', da han bliver konfronteret med sit eget tweet.

IN har selv foretaget en stramning, hvor jeg lægger til grund, at DR har indhentet udsagn fra tre eksperter inden for sammenhængen mellem ydelsesincitament og jobskabelse. IN får ikke medhold på dette punkt.

Ad 2)

IN klager over, at underoverskriften efterlader det indtryk, at der er en effekt også for andre grupper, end dem, der er tættest på arbejdsmarkedet. Det er ikke tilfældet, påpeger IN.

I underoverskriften står der: "Men effekten er størst for dem, der er tæt på arbejdsmarkedet." Både en overskrift og en underoverskrift vil være en summarisk gengivelse af det væsentligste af indholdet i en artikel. I selve artiklen nuanceres budskabet, da der står: "Mindre eller helt fraværende kan effekten være, når det gælder de svageste arbejdsløse, herunder langtidsledige på kontanthjælp og personer med nedsat arbejdsevne."

Ud fra de givne fakta er det ikke til præcist at sige, hvornår en person er "tæt" på arbejdsmarkedet, og det må formodes at være en glidende overgang.

Underoverskriften slår korrekt fast, at effekten er størst for dem, der er tæt på arbejdsmarkedet, men den mangler tal og eksakt grænsedragning i forhold til de forskellige grupper. I brødteksten fremgår det, at for langvarigt arbejdsløse kan effekten være mindre eller fraværende. DR-artiklen giver en korrekt fremstilling for en journalistisk vinklet og ikke-videnskabelig artikel, og derfor får IN ikke medhold på dette punkt.

Ad 3)

Her klager IN også over overskriften, som hun finder misvisende. Punktet drejer sig for så vidt om det samme som punkt nummer 1. IN mener, at det er en myte, at lavere ydelser får flere i job, når det gælder langvarige kontanthjælpsmodtagere og sygemeldte, hvilket ikke fremgår af overskriften.

Oplægget var dog en kronik fra IN, hvor IN selv foretager en simplificering i kraft af sit udsagn i kronikken i Altinget om, at der "ikke er skyggen af evidens for, at arbejdsløse faktisk søger flere jobs, når ydelserne reduceres." IN nuancerer her ikke selv budskabet, ved at sondre mellem forskellige grupper af arbejdsløse. Kun skriver hun, at det "slet ikke gælder, når vi ser på langvarigt arbejdsløse." Det fremgår ikke af teksten, om det så gælder lidt, når man ser på de grupper af arbejdsløse, som ikke er langvarigt ledige.

IN har selv med sin simplificering og unuancerede konklusion i teksten medvirket til uklarhed om sin egen argumentation. DR har ikke overtrådt egne etiske retningslinjer om god research på dette felt. IN får ikke medhold i punktet.

Ad 4) IN mener ikke, at DR tydeligt har gjort opmærksom på, at udtalelsen om, at der er evidens for, at lavere ydelser fører til øget beskæftigelse kun gælder for visse grupper. I 'Detektors' artikel står der, at det gælder for nogle grupper af arbejdsløse – blandt andet dagpengemodtagere og nogle grupper af indvandrere. Der er foretaget en nuancering. Formålet med artiklen var at gennemgå de påstande som en dekan og to fagforeningsrepræsentanter sendte ud på baggrund af IN's kronik i Altinget. IN får ikke medhold på dette punkt.

Ad 5)

Her kritiserer IN, at der i afsnittet om effekterne af lavere ydelser står, at effekten kan være mindre eller helt fraværende, når det gælder de svageste arbejdsløse. Der burde have stået *er*, påpeger IN. Med andre ord: Ifølge IN er der ingen effekt. Til det svarer Nikolaj Arve: *Du mener også, at vi skulle skrive, at effekterne "er" og ikke "kan" være fraværende for andre grupper. Igen må jeg henvise til, at hele tekststykket har været til gennemsyn hos de tre økonomer – hvoraf den ene netop påpegede, at der er studier, som også viser effekter for langtidsledige, men at disse primært er udenlandske.* Jeg kan og skal ikke her afgøre, hvad det videnskabelige belæg er ud fra det givne materiale, men jeg lægger til grund, at DR's ekspertkilder mener, at der er en effekt selv for de svageste grupper. IN har ikke i sit materiale eller i sin kronik dokumenteret, at disse studier ikke skulle vise en vis form for sammenhæng også for de svageste grupper. Her er der tale om tre samfundsforskeres vurdering over for IN, der også er samfundsforsker, som har en anden vurdering. IN får ikke medhold på dette punkt.

Ad 6) IN mener, at DR kun ét sted i DR's artikel nævner, at der ikke er belæg for, at lavere ydelser fører til øget beskæftigelse for de svageste grupper, som kronikken handler om. IN fremfører, at der ikke – som DR hævder – fire gange bliver nævnt den manglende sammenhæng for de svageste grupper. Den ene gang, det sker, er det på en vag måde, der kan efterlade det indtryk, at der faktisk er en – om end lille – effekt for de grupper, mener IN.

DR's redaktør for Detektor, Nikolaj Arve, nævner en række steder, hvor DR har foretaget en modifikation. Det sker blandt andet i billedteksten til artiklen. Der står, at lavere ydelser ingen effekt har på de svageste arbejdsløse. Udgangspunktet må dog være, at DR ikke beskæftiger sig primært med IN's kronik, men med det tweets, som er baseret på kronikken. Her erkender dekan Rasmus Antoft, at tweetet er strammet, hvorimod formanden for FOA, Mona Striib, fastholder indholdet i sit tweet med henvisning til FOA's erfaringer med arbejdsløse. Mona Striib skrev den 20. november 2019 med henvisning til IN's kronik: *"Og så tager vi den én gang til for Prins Knud:*

Det er en myte, at lave ydelser øger jobsøgning. Tværtimod. Lavere ydelser presser børn ud i fattigdom, med livslange negative konsekvenser til følge.

Stop klapjagten på de svageste."

Næstformanden i Dansk Socialrådgiverforening Ditte Brøndum skrev den 20. november 2019 med henvisning til IN's kronik, på twitter: *"Endnu engang: Lave ydelser bidrager ikke til større beskæftigelse og folk på overførselsindkomst har ikke dårligere arbejdsmoral. Til gengæld har det store konsekvenser og vi som fagfolk skal være skarpe på de særlige sociale problemer det skaber."*

Ditte Brøndum benægter ikke over for DR, at lavere ydelser kan have en effekt, men hun henviser til, at hendes tweet gælder konsekvenserne af kontanthjælpsloftet og integrationsydelsen.

DR 'Detektor' har flere steder i artiklen og ved kritiske interview med de omtalte personer, som har brugt kronikken som inspiration til deres egne tweets, fået afdækket, at kronikkens udtalelse om den manglende sammenhæng mellem offentlige ydelser og jobsøgning var for kategorisk.

IN har selv medvirket til "misforståelsen" gennem sin manglende nuancering i kronikken. IN får ikke medhold i dette punkt.

Konklusion og sammenfatning

Lektor Iben Nørup, har klaget over en række punkter i en artikel på dr.dk den 9. december 2019 fra DR 'Detektor'. Artiklen beskæftiger sig dels med en kronik, som lektoren havde skrevet på Altinget.dk den 19. november 2019, og dels med den måde, som kronikken var blevet udlagt på Twitter af dekan Rasmus Antoft, AUC, forbundsformand for FOA, Mona Striib, og næstformand i Dansk Socialrådgiverforening Rikke Brøndum. Lektor Iben Nørup klager over, at hun finder DR's artikel for unuanceret og nogle steder direkte misvisende, og hun finder, at DR har sorteret så kraftigt i de oplysninger, Iben Nørup har givet DR samt skarpvinklet artiklen så meget, at den tegner

et forkert billede. I alt oplister hun seks klagepunkter. Iben Nørup får ikke medhold i sine punkter. Dels har lektor Iben Nørup selv medvirket i sin kronik i Altinget til en unuanceret fremstilling af sammenhængen mellem sænkede ydelser og ledighed, hvilket er det samme som hun beskylder DR for at have gjort. Dels har DR i artiklen taget de nødvendige forbehold for, at sænkede ydelser ikke virker lige motiverende for alle grupper af ledige. Dette sker blandt andet gennem interviews med de tre kilder, der havde brugt kronikken som forlæg for deres tweets.

DR har ud fra den opgave, man havde sat sig, nemlig at efterprøve, om det var en myte, at lavere ydelser får flere i job, foretaget en research, som ikke strider mod DR's etiske retningslinjer, men givet en bred, kritisk, fair og redelig fremstilling af indholdet i Iben Nørups kronik samt de tweets, der kom efter kronikken.

Klager Iben Nørup får ikke medhold.

Jesper Termansen, den 10. januar 2020